TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Căng thẳng Trung Đông tác động đến doanh nghiệp khu công nghiệp, khu chế xuất

08:08 09/03/2026

Căng thẳng chính trị tại khu vực Trung Đông, đặc biệt liên quan đến xung đột quân sự giữa Mỹ, Israel và Iran, đang gây ảnh hưởng nhất định đến hoạt động xuất nhập khẩu của doanh nghiệp trong các khu chế xuất (KCX), khu công nghiệp (KCN) tại TP.HCM.

Căng thẳng tại khu vực Trung Đông và tuyến vận tải Biển Đỏ, nhiều doanh nghiệp nhập khẩu nguyên liệu từ châu Âu phải thay đổi lộ trình vận chuyển, đi vòng qua Mũi Hảo Vọng (Nam Phi), khiến thời gian vận chuyển kéo dài thêm khoảng 3–4 tuần và chi phí tăng mạnh. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp còn phải đối mặt với tình trạng thiếu container rỗng, phí vận tải tăng và phát sinh thêm các khoản phụ phí rủi ro chiến tranh.

Căng thẳng chính trị tại khu vực Trung Đông khiến hàng hóa bị tắc nghẽn tại các cảng biển rất lớn (Ảnh minh họa)

Chuỗi cung ứng và logistics chịu nhiều áp lực

Theo Ban Quản lý các Khu chế xuất và công nghiệp TP.HCM, thành phố hiện có 66 KCX, KCN đã có quyết định thành lập với diện tích hơn 27.270 ha; trong đó có 58 KCX, KCN đang hoạt động (gồm 03 KCX); có 4.689 dự án đang hoạt động, trên 300 dự án thuộc doanh nghiệp chế xuất đang hoạt động.

Trong năm 2025 tổng doanh thu của các doanh nghiệp ước đạt 80 tỷ, trong đó kim ngạch xuất khẩu ước đạt 48,4 tỷ USD, kim ngạch nhập khẩu là 36,6 tỷ USD, song kim ngạch xuất nhập khẩu qua các nước vùng Trung Đông chiếm tỷ trọng nhỏ (khoảng 3% - 5% trong tổng số kim ngạch xuất nhập khẩu).

Hoạt động của các doanh nghiệp trong KCX, KCN có liên quan, gắn chặt sâu rộng và chặt chẽ đến thị trường nước ngoài, có độ mở giao thương quốc tế cao cả về thị trường tiêu thụ và nguồn cung cấp nguyên nhiên, vật liệu. Do đó, tình hình khu vực Trung Đông trong những ngày qua cũng đã ảnh hưởng đến các doanh nghiệp trên nhiều khía cạnh và lĩnh vực khác nhau, cụ thể như:

Chuỗi cung ứng linh kiện, nguyên nhiên vật liệu và trị trường tiêu thụ khu vực Trung Đông bị hạn chế; Các doanh nghiệp nhập khẩu từ EU qua tuyến Biển Đỏ đang đối mặt với tình trạng khan hiếm nguồn cung nguyên liệu sản xuất, mất nhiều thời gian và chi phí do phải đi vòng Mũi Hảo Vọng (Nam Phi) mất thêm nhiều thời gian (3-4 tuần) và chi phí).

Cụ thể liệt kê một số ngành lĩnh vực, gồm: Ngành Điện tử và Linh kiện: Thiếu hụt chip và linh kiện bán dẫn nhập khẩu từ châu Âu; giá thành sản phẩm tăng do phí Air Freight (vận chuyển hàng không) thay thế bị đẩy lên cao.

Nhiều doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực điện tử, linh kiện chịu áp lực do nguồn cung nguyên liệu nhập khẩu từ châu Âu bị gián đoạn (Ảnh minh họa)

May mặc & Giày da: Đối mặt với nguy cơ bị hủy đơn hàng mùa Hè từ đối tác EU do không đảm bảo thời gian giao hàng.

Hóa chất: Giá nguyên liệu đầu vào (hạt nhựa, dung môi, phụ gia) tăng theo giá dầu thế giới.

Thực phẩm và Thủy hải sản (đặc biệt là hàng tươi sống và đông lạnh): Do không phận khu vực bị hạn chế, các chuyến bay vận tải bị hủy hoặc thay đổi lộ trình, làm tăng cước phí hàng không và gây rủi ro hư hỏng hàng. Container lạnh trở nên cực kỳ khó khăn và đắt đỏ, các mặt hàng như tôm, cá tra xuất đi EU hoặc các nước Trung Đông (như Jordan, UAE) đang bị "mắc kẹt" tại các cảng trung chuyển.

Chế biến nông sản xuất khẩu: Các doanh nghiệp có thị trường xuất khẩu sang khu vực Trung Đông và Bắc Phi. Xung đột khiến việc thanh toán quốc tế qua các ngân hàng tại khu vực này bị gián đoạn. Chi phí logistics tăng phi mã.

Xăng dầu và hóa chất phân bón: Đây là nhóm nguyên vật liệu đầu vào cho sản xuất, với giá cả tăng, nguồn cung khan hiếm, điều này trực tiếp làm tăng phụ phí nhiên liệu vận tải.

Ngành chế biến gỗ và sản phẩm trang trí nội thất từ gỗ: Hiện tại ảnh hưởng chưa nhiều, không đáng kể. Song dự kiến trong trung và dài hạn sẽ bị tác động và ảnh hưởng nhiều hơn.

Logistics: chi phí vận chuyển và lưu kho tăng cao do hàng hóa sản xuất xong nhưng không thể xuất đi do hãng tàu hủy chuyến khiến kho bãi tại các bến cảng bị quá tải, phát sinh thêm chi phí quản lý và bảo quản (Ảnh: Lê Thanh)

Logistics: Chi phí vận chuyển và lưu kho tăng cao do hàng hóa sản xuất xong nhưng không thể xuất đi do hãng tàu hủy chuyến khiến kho bãi tại các bến cảng bị quá tải, phát sinh thêm chi phí quản lý và bảo quản. Ngoài cước vận tải, các doanh nghiệp đang phải gánh thêm "Phụ phí rủi ro chiến tranh" và "Phụ phí chuyển hướng hành trình"; Tình trạng thiếu container rỗng: Do tàu phải đi vòng qua Mũi Hảo Vọng (Nam Phi), chu chuyển container bị kéo dài, dẫn đến tình trạng khan hiếm container rỗng tại các cảng TP.HCM để đóng hàng xuất khẩu.

Ban Quản lý các Khu chế xuất và công nghiệp TP.HCM thông tin, qua nắm bắt sơ bộ, những lĩnh vực ngành nghề bị ảnh hưởng nhiều là ngành hóa chất và sản phẩm từ dầu mỏ, điện và điện tử, may mặc, thủy hải sản và các ngành có sử dụng nguyên nhiên, vật liệu và trị trường tiêu thụ chủ yếu nhập khẩu và xuất khẩu khu vực Trung đông và EU.

Hiện tại, Ban Quản lý đang theo dõi và nắm tình hình của các doanh nghiệp, nhất là các doanh nghiệp có nguồn nguyên vật liệu được cung cấp và thị trường tiêu thụ chủ yếu tại Trung Đông và EU. Đồng thời, Ban Quản lý cũng đăng trên trang web của Ban Quản lý về nội dung khuyến cáo của Bộ Công thương.

Bên cạnh đó, Ban Quản lý cũng tạo điều kiện thuận lợi và giải quyết nhanh chóng các thủ tục hành chính cho doanh nghiệp trong các lĩnh vực, nhất là

trong lĩnh vực xuất nhập khẩu hàng hóa như: cấp giấy chứng nhận xuất xứ hàng hóa, giấy phép lao động cho người lao động nước ngoài, tham mưu xác nhận tình trạng doanh nghiệp trong việc xem xét cấp thẻ ABTC cho thương nhân…

Ngoài ra, phối hợp cùng các Sở, ngành có liên quan trong việc triển khai thực hiện các giải pháp của Trung ương và UBND thành phố, tham mưu kiến nghị các giải pháp và chính sách phù hợp trong việc hỗ trợ các doanh nghiệp để ổn định tình hình, giải quyết khó khăn.

Nỗ lực đồng hành cùng doanh nghiệp vượt khó

Theo đánh giá từ Sở Công Thương TP.HCM, xung đột Mỹ – Iran diễn ra vào đầu năm 2026 đã làm gia tăng rủi ro địa chính trị toàn cầu, tác động trực tiếp đến thị trường năng lượng, vận tải biển quốc tế và chuỗi cung ứng, từ đó ảnh hưởng đến hoạt động xuất nhập khẩu, logistics và chi phí sản xuất của doanh nghiệp trên địa bàn thành phố.

Đặc biệt, việc đóng cửa eo biển Hormuz, đã làm gián đoạn luồng hàng qua Biển Ả Rập, khiến lưu lượng tàu qua khu vực này giảm mạnh và nhiều hãng tàu lớn phải tạm ngưng hoặc chuyển hướng tuyến vận tải. Việc chuyển hướng vận tải biển sẽ làm kéo dài thời gian vận chuyển tuyến TP.HCM – châu Âu thêm khoảng 7–10 ngày; đồng thời chi phí vận tải biển tăng mạnh do phát sinh phụ phí xung đột và phí bảo hiểm vận tải.

Những yếu tố này làm gia tăng đáng kể chi phí logistics quốc tế, trực tiếp làm giảm biên lợi nhuận và khả năng cạnh tranh của doanh nghiệp xuất nhập khẩu.

Đối với thị trường xuất khẩu, Hoa Kỳ hiện là thị trường lớn nhất của thành phố với kim ngạch năm 2025 khoảng 21,7 tỷ USD, chiếm 23,42% tổng kim ngạch xuất khẩu. Các ngành có tỷ trọng xuất khẩu lớn như điện tử – máy tính và linh kiện, dệt may, giày dép, gỗ và sản phẩm gỗ, cùng với một số mặt hàng nông – lâm – thủy sản dược dự báo sẽ chịu ảnh hưởng từ việc gia tăng chi phí logistics và nguy cơ gián đoạn chuỗi cung ứng.

Phía Sở Công Thương TP. HCM cho biết: Đã và đang triển khai một số giải pháp trong phạm vi chức năng, để hỗ trợ doanh nghiệp: Tăng cường cải cách thủ tục hành chính, đảm bảo thời gian xử lý các TTHC nhanh chóng cho doanh nghiệp; tăng cường hướng dẫn doanh nghiệp khai thác hiệu quả các Hiệp định thương mại tự do (FTA) nhằm tối ưu hóa thuế quan, giảm chi phí và nâng cao năng lực cạnh tranh; phối hợp với Hiệp hội Logistics và cảng biển TP.HCM tổ chức các hội nghị kết nối với các doanh nghiệp sản xuất xuất khẩu nhằm tìm ra giải pháp tiết giảm chi phí logistics; định hướng về xúc tiến thương mại sang các khu vực ít

chịu tác động hơn như ASEAN, Trung Quốc và Australia; kịp thời tham mưu UBND thành phố các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp.

Việc xung đột chính trị tại Trung Đông có thể làm gia tăng chi phí logistics, rủi ro chuỗi cung ứng và ảnh hưởng đến một số ngành xuất khẩu chủ lực của thành phố. Sở Công Thương sẽ tiếp tục theo dõi sát diễn biến tình hình để kịp thời tham mưu các giải pháp nhằm bảo đảm ổn định hoạt động sản xuất, xuất nhập khẩu và hỗ trợ doanh nghiệp trên địa bàn.

Ngoài ra, theo các chuyên gia, nếu tình hình căng thẳng kéo dài, doanh nghiệp cần phải chủ động điều chỉnh kế hoạch sản xuất, giao hàng và tìm kiếm các tuyến vận tải hoặc thị trường thay thế nhằm giảm thiểu rủi ro trong chuỗi cung ứng.

Lê Thanh